

8. MUSEOT

8.1. *Rahoitettava toiminta*

Museotoiminnan tarkoituksena on:

- 1) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen ja säilyttäminen;
- 2) aineistoja ja muita sisältöjä koskevan tutkimuksen edistäminen ja hyödyntäminen;
- 3) aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen;
- 4) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen esittäminen ja elämysten tarjoaminen;
- 5) yleisötyö, vuorovaikutus sekä opetuksen ja kasvatuksen edistäminen.

Ammatillisella museolla tarkoitetaan Museolaissa (314/2019) valtion, kunnan tai kuntayhtymän taikka muun yhteisön tai säätiön ylläpitämää sääntömääräisesti museotoimintaa harjoittavaa toimintayksikköä, jolla on kokoelmat, vakituista ammatillista henkilöstöä ja joka on avoinna yleisölle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy valtion talousarvion rajoissa museon valtionosuuteen oikeutetuksi. Museotoiminnan valtionosuuden saamisen edellytyksenä on, että (Museolaki 314/2019 5§):

- 1) museon ylläpitäjänä on kunta tai kuntayhtymä taikka sellainen yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen;
- 2) museon toiminnalle on taloudelliset edellytykset;
- 3) museota ei ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi;
- 4) museolla on toimintaa ohjaavat säännöt, joissa sen vastuualue on määritelty;
- 5) museolla on kokoelma ja kokoelmapoliittinen ohjelma;
- 6) kokoelman säilyminen museokokoelmana on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa;
- 7) museo on avoinna yleisölle säännöllisesti, sen toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa;
- 8) museon tilat ovat tarkoituksenmukaiset;
- 9) museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen johtaja, jolla on virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito ja tehtävän edellyttämä riittävä perehtyneisyys museon toimialaan ja tehtäviin;
- 10) museolla on vähintään kaksi päätoimisessa palvelussuhteessa työskentelevää museoalan asiantuntijaa, joista toinen voi olla samalla museon johtaja ja joilla on soveltuva korkeakoulututkinto sekä suoritettut museologian perusopinnot;
- 11) museolla on riittävä määrä muuta henkilöstöä;
- 12) museolla on monivuotinen tavoitteita, toimintaa ja taloutta koskeva suunnitelma.

Vuonna 2025 valtionosuuden saavia museoita on 124.

8.2. *Yksikköhinnan määräytyminen*

Vuoden 2025 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2022 toteutuneisiin kustannuksiin henkilötyövuotta kohden, jota on korotettu kustannustasonmuutoksen indeksikorjauksella 2022-2025. Tästä vähennetään valtiontaloudessa 2012–2019 tehdyt säästöt, joiden vaikutus on yksikköhintaa vähentävästi 17 571 € (L opetus- ja kulttuuritoiminnan rahoituksesta, 35 a §). Vähennysten jälkeen saadaan opetus-

ja kulttuuriministeriön vahvistama museoiden yksikköhinta laskennallista henkilötyövuotta kohden, joka vuonna 2025 on 86847 €/henkilötyövuosi.

Yksityisen museon ylläpitäjän, joka ei ole arvonlisäverovelvollinen, yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 7,10 %:lla, jolloin arvonlisäverolla korotettu yksikköhinta on 93013 €.

8.3 Rahoituksen määräytyminen

Valtionosuutta saavat museot jaetaan museolaissa perusrahoitusta saaviin museoihin, perusrahoitusta ja alueellista lisärahoitusta saaviin vastuumuseoihin ja perusrahoitusta ja harkinnanvaraista lisärahoitusta saaviin valtakunnallisiin vastuumuseoihin.

Rahoitus käyttökustannuksiin määräytyy laskennallisten perusteiden mukaisesti. Rahoitus määräytyy museon perusrahoituksessa ja alueellisten vastuumuseotehtävien lisärahoituksessa laitokselle vahvistetun laskennallisen henkilötyövuosien määrän ja laskennallista henkilötyövuotta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Museon ylläpitäjälle myönnetään valtionosuutta käyttökustannuksiin euromäärä, joka saadaan laskelmalla yhteen:

- 1) 37 prosenttia euromäärästä, joka saadaan, kun ylläpitäjälle vahvistettu perusrahoituksen henkilötyövuosimäärä kerrotaan 35 §:n 1 momentissa tarkoitetulla yksikköhinnalla;
- 2) 85 prosenttia euromäärästä, joka saadaan, kun ylläpitäjälle vahvistettu alueellisen vastuumuseotehtävän henkilötyövuosimäärä kerrotaan 35 §:n 1 momentissa tarkoitetulla yksikköhinnalla;
- 3) 35 b §:ssä tarkoitettu valtakunnalliseen vastuumuseotehtävään myönnetty harkinnanvarainen lisärahoitus.

Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa. Henkilötyövuosimäärät määritellään laskennallisesti siten, että vakinaisen päätoimisen henkilökunnan määrään lisätään muun henkilökunnan määrä, joka saadaan jakamalla muun henkilökunnan palkkakustannukset vakinaisen päätoimisen henkilökunnan keskipalkalla. Museoiden henkilötyövuosien laskentaan sisältyy myös kiinteistöhenkilökunta. Museoiden valtionosuuksiin ja -avustuksiin voidaan käyttää Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja.

Raportti museoiden valtionosuuden laskennallisista perusteista.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Mikko Rantanen puh. 029 533 1329.

9. ESITTÄVÄ TAIDE

9.1. *Rahoitettava toiminta*

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää (Laki esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) hakemuksesta ja esittävän taiteen valtionosuuslautakunnan lausunnon saatuaan valtion talousarvion rajoissa esittävän taiteen toimintayksikön hyväksymisestä valtionosuuteen oikeutetuksi. Päättäessään hyväksymisestä valtionosuuteen oikeutetuksi ministeriö ottaa huomioon valtionosuuden tarpeellisuuden 3 §:ssä säädetyn tavoitteen kannalta.

Esittävän taiteen toimintayksikön hyväksymistä valtionosuuteen oikeutetuksi voi hakea opetus- ja kulttuuriministeriöltä kolmen vuoden välein opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoittamana hakuaikana.

Edellytyksenä toimintayksikön hyväksymiselle valtionosuuteen oikeutetuksi on, että:

- 1) toimintayksikön toiminta on ammattimaista ja vakinaista ja se harjoittaa säännöllistä ja ympäri-vuotista esitystoimintaa;
 - 2) toimintayksikön toimintaa johtava henkilö on päätoiminen ja hänellä on tehtävään soveltuva koulutus, riittävä perehtyneisyys tehtäväalaaan ja käytännössä osoitettu johtamistaito;
 - 3) toimintayksikön taiteellista toimintaa johtaa henkilö, jolla on tehtävään soveltuva koulutus tai riittävä perehtyneisyys tehtäväalaaan;
 - 4) toimintayksiköllä on riittävä määrä muuta alan ammatillista henkilöstöä;
 - 5) toimintayksikön ylläpitäjänä on kunta tai kuntayhtymä taikka sellainen yksityinen rekisteröity yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu esittävän taiteen esitystoiminnan harjoittaminen tai esittävän taiteen toimintayksikön ylläpitäminen;
 - 6) toiminnalle on riittävät taloudelliset edellytykset;
 - 7) toiminnan tarkoituksena ei ole taloudellisen voiton tavoittelu;
 - 8) toimintayksiköllä on monivuotinen tavoitteita, toimintaa ja taloutta koskeva suunnitelma.
- Edellä 1 momentista poiketen toimintayksikkö voidaan hyväksyä valtionosuuteen oikeutetuksi, vaikka taiteellista toimintaa johtaa sama henkilö kuin toimintayksikön toimintaa.
- (Laki esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020))

Esittävän taiteen toimintayksikkö voidaan hyväksyä valtionosuuteen oikeutetuksi toistaiseksi tai kolmen vuoden määräajaksi. Toimintayksikkö voidaan hyväksyä valtionosuuteen oikeutetuksi toistaiseksi, jos toimintayksikön voidaan arvioida toiminnan laajuus ja toimintaedellytysten vakiintuneisuus huomioon ottaen todennäköisesti täyttävän 4 §:ssä säädetty edellytykset seuraavien kuuden varainhoitovuoden ajan. Valtionosuuteen ovat lisäksi oikeutettuja Svenska Teatern ja Tampereen Työväen Teatteri -nimiset teatterit, jos ne täyttävät 4 §:ssä säädetty edellytykset. Edellytysten täyttymisestä päättää opetus- ja kulttuuriministeriö.

Vuonna 2025 valtionosuutta saa 69 muun esittävän taiteen toimintayksikön ylläpitäjää (teatteri, tanssi, sirkus) ja 31 musiikin toimintayksikön ylläpitäjää.

9.2. *Yksikköhinnan määräytyminen*

Muun esittävän taiteen (teatteri, tanssi, sirkus) toimintayksiköt

Vuoden 2025 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2022 toteutuneisiin kustannuksiin henkilötyövuotta kohden, jota on korotettu kustannustasomuutoksen indeksikorjauksella 2022-2025. Tästä vähennetään valtiontaloudessa 2012-2022 tehdyt säästöt, joiden vaikutus on yksikköhintaa vähentävästi 11525 € (L opetus- ja kulttuuritoiminnan rahoituksesta, 35 a §). Vähennysten jälkeen saadaan Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama muun esittävän taiteen toimintayksikön yksikköhinta laskennallista henkilötyövuotta kohden, joka vuonna 2025 on 65274 €/henkilötyövuosi.

Yksityisen muun esittävän taiteen toimintayksikön ylläpitäjän, joka ei ole arvolisäverovelvollinen, yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 3,70 %:lla, jolloin yksikköhinta on 67689 €.

Musiikin toimintayksiköt

Vuoden 2025 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2022 toteutuneisiin kustannuksiin henkilötyövuotta kohden, jota on korotettu kustannustasonmuutoksen indeksikorjauksella 2019-2025. Tästä vähennetään valtiontaloudessa 2012-2022 tehdyt säästöt, joiden vaikutus on yksikköhintaa vähentävästi 11389 € (L opetus- ja kulttuuritoiminnan rahoituksesta, 35 a §). Vähennysten jälkeen saadaan Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama musiikin toimintayksikön yksikköhinta laskennallista henkilötyövuotta kohden, joka vuonna 2025 on 58566 €/henkilötyövuosi.

Yksityisen musiikin toimintayksikön ylläpitäjän, joka ei ole arvonlisäverovelvollinen, yksikköhintaa korotetaan 3,14 %:lla, jolloin yksikköhinta on 60405 €.

9.3. Rahoituksen määräytyminen

Esittävän taiteen toimintayksiköiden vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla toimintayksikölle vahvistettu laskennallinen henkilötyövuosien määrä henkilötyövuotta kohden määrätyllä yksikkö hinnalla. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa.

Henkilötyövuosimäärät määritellään laskennallisesti. Vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan määrään lisätään muun henkilökunnan määrä, joka saadaan jakamalla muun henkilökunnan palkkakustannukset vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan keskipalkalla. Esittävän taiteen toimintayksiköiden henkilötyövuosien laskennassa ovat mukana vain varsinaisen toiminnan henkilöstö (kiinteistön ylläpidosta vastaavaa henkilöstöä ei oteta mukaan).

Vahvistaessaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 49 §:n 1 momentin mukaisesti esittävän taiteen toimintayksikön valtionosuuden perusteena käytettävän henkilötyövuosien määrän opetus- ja kulttuuriministeriö ottaa huomioon toimintayksikön toteutuneen henkilötyövuosien määrän kolmen edellisen varainhoitovuoden aikana ja valtionosuuden tarpeellisuuden tämän lain 3 §:ssä säädetyn tavoitteen kannalta.

Yksityiselle esittävän taiteen toimintayksikön ylläpitäjälle myönnettävän valtionosuuden määrä on 37 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta. Jos huomattava osa toimintayksikön toiminnasta on kiertue- tai vierailutoimintaa, lapsille, kielellisille vähemmistöille tai erityisryhmille kohdistuvaa esitystoimintaa taikka jos tähän on muu toimintayksikön toimintaan liittyvä erityinen kulttuuripoliittinen syy, voi opetus- ja kulttuuriministeriö päättää, että valtionosuus

myönnetään osaan toimintayksikön valtionosuuden perusteena olevista henkilötyövuosista korotetun valtionosuusprosentin (60%) mukaisesti.

Svenska Teatern ja Tampereen Työväen Teatteri -nimisten teatterien valtionosuus myönnetään kokonaisuudessaan korotetun (60%) valtionosuusprosentin mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa toistaiseksi valtionosuuteen oikeutettujen toimintayksiköiden rahoitusta koskevan suunnitelman kuudeksi varainhoitovuodeksi. Suunnitelma sisältää arvion valtionosuuteen oikeutettujen esittävän taiteen toimintayksiköiden valtionosuuden perusteeksi vahvistettavista henkilötyövuosien määristä ja korotetun valtionosuusprosentin mukaisten henkilötyövuosien määristä. Niiden toimintayksiköiden osalta, jotka on hyväksytty valtionosuuteen oikeutetuiksi kolmen vuoden määräajaksi, suunnitelma vahvistetaan kuitenkin kolmen varainhoitovuoden ajaksi.

Suunnitelma on lähtökohtana esittävän taiteen toimintayksikön valtionosuuden perusteena olevaa henkilötyövuosimäärää ja korotetun valtionosuusprosentin mukaista henkilötyövuosimäärää vahvistettaessa, jollei valtion talousarviosta, toimintayksikön toteutuneen henkilötyövuosimäärän olennaisesta alentumisesta, korotetun valtionosuusprosentin perusteena olevan toiminnan olennaisesta supistumisesta tai suunnitelman vahvistamisen jälkeen ilmenneestä olosuhteiden muutoksesta muuta johdu.

Raportti esittävän taiteen toimintayksiköiden valtionosuuden laskennallisista perusteista

9.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus

Valtionosuuteen oikeutetun esittävän taiteen toimintayksikön perustamishankkeeseen voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarviossa olevan määrärahan rajoissa siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään.

Tässä laissa tarkoitettuihin valtionosuuksiin ja -avustuksiin voidaan käyttää arpajaislain (1047/2001) 17 §:ssä tarkoitettua rahapeliyhtiön tuottoa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Mikko Rantanen 029 533 1329.